kedèsemben

Neilcheri, Portoriko

T.

neát.

UMOT.

noz. (könyvecskék

LY.

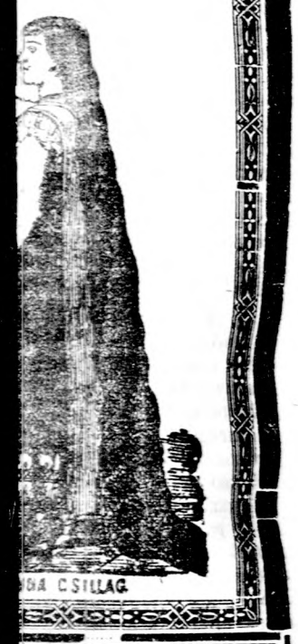

BA CSILLAG

rencsének jobbunkat!

00 márka

ivező esetben a legujabb ham-
ek, mely a magas kormány ál-
biztositott.
k-tervezet előnyös berende-
rövid pár hó lefolyása alatt
sorsjegy közül 50,400 nyere-
történni, ezek között vannak
es 500,000 r. márka illetőleg

0,000	26 nyerem. á m. 10000
0,000	56 nyerem. á m. 5000
0,000	106 nyerem. á m. 3000
0,000	253 nyerem. á m. 2000
0,000	512 nyerem. á m. 1000
0,000	818 nyerem. á m. 500
0,000	31720 nyerem. á m. 145
0,000	16990 nyeremény
0,000	á. m. 300, 200, 150, 124,
0,000	100, 94, 67, 40 20.
5,000	

yekből az első osztályban 2000
0 m. összegben. — Az 1. osz-
50,000 M. lesz s 2-ikban
4-ben 80,000, az 5-ben 90,000
-ben pedig azonban esetleg
0,000, 200,000 stb. márkára
nyhuzások tervszerüleg hiva-
lapitva.
első osztályu huzáshoz kerül
sorsjegy csak 3.50 ft. o. é.
" " " 1.75 ft. o. é.
" " " 90 kr. o. é.
gbizások, a pénz beküldése
az összeg utánvétele mellett,
ban teljesittetnek, mindenki
latott eredeti sorsjegyet tőlünk

khez a szükséges hivatalos
lékeltetnek, melyekből ugy a
az illető osztályokra, mint
ek is megláthatók és minden
leinknek felhivás nélkül meg-
nzási lajstromot. Kivánatra a
megküldjük megtekintés vé-
zek vagyunk nem tetszés ese-
összegnek visszafizetése mel-
enni.
fizetése tervszerüen pontosan
ellett történnek.
mindig a szerencse kegyeltje
knek gyakran a legnagyobb
k ki, többek között 250 000,
0, 40.000 stb. markával.
lidabb alapra fektetett vál-
mindenütt a legélénkebb
n számitani s kérjük ennél-
egrendelést teljesithessünk, a
narabb, de mindenesetre f. é.
üldeni.

NN és SIMON

üzlete Hamburgban.

köszönetünket nyilvánitjuk az
t bizalomért, és kérjük eme
tásu sorshuzásra becses fi-

A FENTEBBIEK.

1885. XVII. évfolyam. 215. szám. Hétfő, november 2.

Előfizetési árak:
Helyben és póston küldve.
Egy évre . . . . 10 frt—kr.
Fél évre . . . . 5 „—„
Negyed évre . . . 2 „50„

Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény főpiacz, Vecsey-ház földszint, a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Előfizethetni helyben
TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában s a postahivatalok utján.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „független sègi pàrt“ közlönye.

Megjelen naponkint, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési dij
Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmü s többszöri hirdetések alku szerint a legolcsóbb árért vétetnek fel. Bélyegdij minden különbeiktatásért 30 kr.

„Nyilttér“-ben megjelenő közlemény minden petit sora 20 kr.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint ZICHERMAN H. közv. irodájában is.

Név nélkül vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek figyelembe.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Az utolsó napok.

(M.) Még egy-két nap és a budapesti országos kiállitás kapui végleg be fognak csukódni. A külföldiek dolga kiállitásunkat érdemen felül dicsérni vagy érdemetlenül ócsárolni; a mi feladatunk elfogulatlanul nézetet nyilvánitani az összbenyomásról, melyet a budapesti országos kiállitás keltett. Elfogulatlanul itélni magyar embernek magyar kiallitásról, nem könnyü feladat, — de megkisértjük.

A kiállitás megnyitása óta hat hónap mult el. Elég idő arra, hogy megkülönböztessük a valódit az álfénytől, hogy felösmerjük a belső értéket, hogy tul ne becsüljük azt, minek csak külsőleg volt és lehetett hatása.

Konstatáljuk mindenekelőtt, hogy a budapesti országos kiállitás általánosságban véve sikerült. Ez igen nagy érdem, ha tekintetbe veszszük, hogy kiállitás még alig találkozott nagyobb pesszimizmussal, mint a budapesti, hogy az intéző körök, még maga a kormány is a fiaszkótól tartott. Az utolsó pillanatig általános volt a vélemény, hogy juniusban sem lesz teljesen kész a rendezés és május 2 án a kiállitás megnyitására összesereglett ritka fényes közönség meglepetve látta, hogy a megnyitás napján rendezés tekintetében teljesebb kiállitás alig volt még.

A megnyitás napja örökké emlékezetes napja lesz Magyarország történetének. Oly páratlanul fényes volt az, egy közönséges országos kiállitáshoz, mely már magában véve biztositotta kiállitásunk külső sikerét. A magyar király akkor hálálta meg alattvalóinak ragaszkodását uralkodójához. Nem volt az közönséges hizelgés, mikor a magyar király a budapesti országos kiállitás megnyitásához maga köré gyüjté az egész diplomácziai kart; tüntetés volt az, nemcsak a magyar állameszme, hanem a mellett is, hogy ország-világ előtt demonstrálva legyen, hol rejlik a habsburgi dinasztia ereje, hol a monarchia sulypontja.

A budapesti országos kiállitás megnyitásán a király és a trónörökös egymásután konstatálták, hogy »Magyarország van« és azután megnyiltak a kapuk azok előtt is, kik ebben még mindig kételkedtek.

A külső sikernél kell megemlitenünk még a kiállitás látogatottságát, mely a várakozásokat felülmulta. A magyar természet sehogy sem bir megbarátkozni a reklámmal. Nem mondjuk, hogy ez bün, de a mai realisztikus korban minden esetre hiba, mert reklam nélkül a legjobb sem sikerül. És ezt a nélkülözhetlen segédeszközt ugyszólván teljesen mellőzték a kiállitás rendezői. Más kiállitások rendezői már egy évvel előbb tele kürtölik a világot azokkal a rendkivüliségekkel, mik kiállitásunkon láthatók lesznek. Budapestről ebben a tekintetben alig történt valami és a mi történt, az is oly szerény volt, hogy hatást alig gyakorolhatott. A sajtó erre többször figyelmeztette az elnökséget és komoly aggodalmának adott kifejezést a mulasztás felett. De a felszólalásoknak nem igen volt foganatjuk, a rendezőség továbbra is majdnem pasziv viselte magát. Hogy ennek daczára nagy és élénk volt kiállitásunk látogatottsága, az magyarázza meg fenti állitásunkat, t. i., hogy meghaladta a várakozásokat.

Még mindig a külsőségeknél vagyunk. Nem volt megvetendő az sem, hogy a magyar kiállitás fejedelmi vendégeket is vonzott fővárosunkba. Milán szerb király több izben és huzamosabban időzött itt, egyszer Natalia királynéval is. Itt volt a bulgár fejedelem, az angol trónörökös, a porosz trónörökös fia, az uralkodóház majd minden tagja, külföldi miniszterek, nagykövetek és konzulok sürüen látogatták a kiállitást kormányaik megbizásából, szóval minden megvolt és megtörtént, a mi egy kiállitás külső sikeréhez megkivántatik.

A mi már most a kiállitás belső értékét illeti, valljuk be, hogy az nem volt rendkivüli, legfeljebb azokra nézve, kik azt hitték, hogy Magyarországon az ipar még mindig nem fejlődött tovább a tulipános ládák készitésénél. A csarnokok és pavillonokban nem volt látható rendkivüli és meglepő, csupán annak a bizonyitékát tartalmazták, hogy a legtöbb iparágban Magyarország is képes azt és olyant produkálni, mint a külföld és hogy ennek daczára ez iparágak üzői még szegények és nem folytathatnak rendszeres termelést, annak nem egyedül a magyar fogyasztó közönség az oka. Kiállitásunknak csak egy méltó eredménye lehetne, az t. i., ha sikerült meggyőzni a fogyasztókat, hogy a legtöbb szükségleti és használati czikket magyar termelőtől époly kiállitásban és oly árban szerezheti meg, mint a külfölditől. Ha a kiállitásnak nem lesz meg ez az egy eredménye, akkor bizony kár volt minden egyes krajczárért, melyet az ország reá fizet, mert utóvégre is tüntetésekből, hizelgésekből, chauvinizmusból sokáig e nép már nem élhet.

Sajnálatunkra kell azonban tapasztalnunk, hogy ebben az irányban igen kevés az eredmény. A kiállitott tárgyak nagy mennyisége és szép változatosságához képest, vásárlás alig történt és ha igen, többnyire idegenek vásároltak vagy különlegességeket vagy egyet-mást csupa — udvariasságból. A kiállitott tárgyak alig minden 200-ikánál látjuk kifüggesztve a táblát az »Eladatott« felirással és ez elég szomoru, mert a kiállitók költségei tetemesek voltak és a baszon és nyereség kilátása helyett nagy deficzittel fogják elhordatni tárgyaikat a kiállitás területéről.

Oly árnyéka ez a budapesti fényes kiállitásnak, melyet el nem moshat semmiféle reminiszczenczia, a látott és tapasztalt külsőségekre.

= **A delegácziò.** A magyar delegácziò a szünetek után nov. 6-ikán tartja első nyilvános ülését. A tengerészeti albizottság letárgyalta és változatlanul elfogadta az egész tengerészeti költségvetést. A hadügyi albizottság elébe terjesztett jelentés szerint Magyarországban a magyar ezredeken kivül három galiczíai és bukovinai lovasezred van elhelyezve s ezek ma már az egyedüli nem magyar csapatok, melyek a magyar korona területén vannak. A külügyi albizottság okt. 30-iki ülésén jelen voltak a közös miniszterek, továbbá Tisza Kálmán miniszterelnök, Orczy, Szapáry, és Kemény miniszterek. Falk Miksa, Gáll József, grf Apponyi Albert, Szilágyi Dezső; kérdéseket intéztek a külügyminiszterhez, melyekre ő azonnal válaszolt. Igen érdekes volt a balkáni zavarok ügyében tett nyilatkozata s a külügyminiszter reméli, hogy a hatalmaknak sikerülni fog erkölcsi befolyásuk utján elérni czéljukat: — az előbbi helyzet visszaállitását. A magyar delegácziò külügyi, hadügyi, tengerészeti és pénzügyi albizottsági csütörtökön az illető albizottsági jelentések hitelesitése végett üléseket tartanak.

= **A forrongó Balkán.** A bolgárok mindenütt elzárták a határt s kihirdették, hogy megölnek mindenkit (Jajj!), a ki Szerbiától jövet átlépi a határt. A szerbek hasonló visszatorlásra készülnek. A bolgár önkéntesek előkészületeket tesznek a szerb határhelységek megrohanására és kezdik már az ottani lakosságot nyugtalanitani. — Sándor tejedelem Konstantinápolyba akar utazni, hogy kifejezze a szultánnak a hódolatát. — Montenegróban egész csendben de nagyban készülnek egy esetleges akczióra. 24,000 embert elláttak bátul töltőkkel, lőszerekkel, handzsárokkal és más fegyverekkel, továbbá nagy mennyiségü téli ruhát és opánkát (a montenegrói zsiványbandák kedvencz étele) osztattak szét. — A szerb kormány a lehető leggyorsabban igyekszik a tényleges akcziót megkezdeni. A belgrádi katonai akadémia legfiatalabb növendékeit is a határra küldték, — s valamennyi belgrádi zárt kétfogatu bérkocsi sebesültek szállitása czéljából a sereg után küldetett. A szerbek a konferenczíában mit sem biznak.

= **A némei birodalmi képviselők** nem kapnak napi dijakat. A legtöbb szoczialista képviselőre a körülmény lehetetlenné tette volna, hogy a birodalmi gyülés ülésszaka alatt Berlinben tartózkodjanak és az üléseken részt vegyenek. Párthiveik ennélfogva adakozásaikból oly alapot teremtettek, melyből azon képviselőknek, kik rászorultak, napdijakat fizetnek. Ez természetesen nem tetszett a kormánynak, s a porosz fiskus utasittatott, hogy e képviselők egyike, Hasencleuer ellen pert inditson. A tárgyalás ezen ügyben okt. 28-án tartatott meg Hallében s a törvényszék elutasitotta a fiskust keresetével.

„A konventi tagok választásáról.“

(Befejező közlemény.)

IV.

Mint L. ur közleményeinek, ugy az én czáfoló birálatomnak is, elvalahára végét éred immár szives olvasó! Végét éred annál hamarább, mert az utolsó és hosszu közleményre, — az elmondottakat ismételni nem akarván, — röviden felelhetek.

„A törvény magyarázatnak, valamely homályt, ellenkezést, visszásságot kell megszüntetnie és nem szabad nemü uj bajokat és nehézségeket felidéznie.“ Ezen törvény magyarázati alapigazságot állitja fel L. ur, befejező közleményének kiindulási alap pontjául.

Ámde ezen kijelentett alapigazság csak olyan, mint mikor némely kereskedésben kifüggesztve van: „meghatározott ár“, és ennek daczára mégis alkusznak.

Az elv, szép és igaz . . . az alkalmazás rettenetes!

Elmondja L. ur, hogy helytelen törvénymagyarázat az, amely a presbiteriumokra bizná a konventi képviselők választását,“ mert „minden társaságban, tehát az egyházban is különbözők a vélemények, az egyes megoldandó kérdésekre nézve. — Ezeket fokozatos vitatás, és ha ez nem vezet czélhoz, szavazás utján kell megegyeztetni, hogy — legalább többségi — határozat jöhessen létre.“ Ez eddig igaz. — De lássuk az alkalmazást!

A »DEBRECZEN« TARCZÁJA.

Jókai legujabb müve.

(Okt. 31-én, szombaton szinházunkban először adatott: „A fekete gyémántok“, Jókai Mór legujabb drámája.)

(r. e.) Esemény az elbeszélő költő mezeje, cselekmény a drámairóé. Az elbeszélő mü a multban folyt le, a dráma a jelenben, mintegy a nézö szemei előtt fejlödik és folyik, veszi kezdetét és éri végét. A regényiró tetszése szerint szakithatja felbe elbeszélésének fonalát; előzményeket utólag mondhat el, kénye-kedve szerint függeszti fel és tartja ébren érdekeltségünket, mint a hogy bizonyos képeket szokás eltakarni, hogy először csak a homlokot, aztán a szemeket s végre az egész arczot láttassa velünk; meséjének megoldásában rendelkezésére áll a véletlen, alakjait tetszés szerint ölheti halomra, vagy nyeretheti meg általuk az országos kiállitás sorsjátékának nagy nyereményét, ha ezáltal segithet a hősön és olvasóit meglepheti. A drámairó viszont nem rendelkezik a meglepő ilyen eszközeivel; a nézö előre sejti a dráma meséjének, bonyodalmának megoldását; meglepetése inkább abban rejlik, hogy ezen megoldás hatását látja az alakok jellemében, lelkületében lenyomódva és sorsukban visszatükrözve. Tárgyát a drámairó a szabad akarattal biró, a cselekvő ember erényes vagy hibás, szép vagy rut, győzelmes vagy esendő küzdelmeiből választja ki. Az elbeszélés a lyrát, a leirást és a reflexiót, sőt drámai elemet is magába zárhatja, sőt föllépheti ennek külső formáival, mint a hogy ezt látjuk p. o. a báró Keményi Zsigmond Gyulai Pál czimü regényében is, mig ellenkezőleg a drámát rögtön kizökkenti eredeti medréből minden gyakran ismétlődő, vagy huzamosabban tartó lyrai, elbeszélő vagy elmelkedő részlet. Kivetkőzteti a maga erélyes drámai jellegeből az elbeszélő elemnek oly csekély eszköze is, a minő a sok, vagy hosszas epizod sa véletlen, mint megoldás eszköze. A drámában az egyén önmagából folyó végzete, az elbeszélésben — Vischer szerint — „a mindenség nagy tragikuma“ dönt: vagyis az egyén viszonya a mindenséghez; mert hiszen ha a drámában haláleset fordul elő, azt kivánjuk, hogy az illető dráma düzdelmében méressék az elveszőre; Desdemonat Othello féltékenysége öli meg, Hamletet a király büne örjiti, mig Coriolánt féktelen bosszuvágya veszíti el.

A regényben akár egy elemi csapás, p. o. ragályos kór vagy villámütés véletlene is megengedett eszköze egy-egy megoldásnak. Innét a nagy aesthetikusok, nálunk kivált Keménynek erős tiltakozása a regényekből átirt drámák ellen. Akkor lett dráma ifj. Dumas „Kaméliás hölgyé“-ből, Hugo Viktor „Notredamei toronyőré“-ből, a br. Eötvös József „Falu jegyzőjé“-ből. A regény dramatizálója azt a vallomást teszi, hogy alkotni nem tud s egyedül czélja jövedelmet hajtani egy-egy népszerüvé vált s csillogó helyzetekre, látványosságok előidézésére alkalmas regényből. A hol ezen költői alberleti rendszer gyakori kezd lenni s nagyon lábra kap egy egész más czéloknak szentelt, más törvények szerint támadott s eltérő eszközökkel föllépő müfajnak más kaptafára huzása: ott a költői erő s termékenység forrása van kiapadóban s magasabb költői czélok alárendeltettnek a puszta haszon-vágy czéljainak.

Nem hiába untattuk olvasóinkat ezen kis elmélkedés előrebocsátásával, mert a nagy aesthetikusok által több évtizedre agyonvert irány kezd ujra lábra kapni s ismét tért foglalt hazai szinpadainkon. Tessék tapsolni, itt az irány nehány főképviselője: Daudet „Ifj. Fromont és id. Risler“-e, Ohnet „Vasgyaros“-a és „Serge Panine“-ja, Zola „Emberirtó“-ja és „Naná“-ja, melyek mint regények — kitünő egészet képeznek, mint drámák, — mit nyujtanak egyebet, mint hatásos helyzeteket és kitünő szerepeket? Franczia bün ez is, a belső fel van áldozva a külső sikernek s a publikum, mely ily drámában izgalmas jelenetekkel, kis Isteneknek vagy nagy ördögöknek látszó képtelen alakokkal és raffinirizott szinpadi ismerettel kikalkulált, érdekfeszitő mesével fizettetik ki, nem zugolódik, mert két-három óra hosszat ülhetett egy villannyal megvilágitott panoráma előtt. Az eszébe sem jutott, hogy villany-világitás mellett másként nézünk ki, mint e nélkül s hogy villanyfény mellett tetszhetünk egymásnak nehány perczig, de azért a valódi élet világában mégis ha nem szebb, ugy igazabb az ember. Jókai nyomban nálunk követte a franczíák elhasznosnak bizonyult példáját s regényei közül egymásután szinrehozta az „Arany ember“t és legujabban a „Fekete gyémántok“-at. Annál inkább tehette, mert az ő nagy nevének varázsa csakugyan ugy hat, mint a villanyvilágitás és az ő regényei oly szépek, oly káprázatosak, hogy a szinpadon örömest látjuk viszont azoknak hőseit és hősnőit s hallgatjuk meg élő szóval is a már olvasott gyönyörü dikcziókat.

Szolgáltunk tehát ezen előrebocsátott elméleti töredékkel, de nem azért, mintha nehány merev szabály Procustes-ágyába akarnók feketetni akár az „Arany ember“, akár a „Fekete gyémántok“ czimü drámát. Sőt megvalljuk, hogy ez a theorizálás tőlünk sem volt egyéb, mint mikor egy komoly ember — vig uracsok társaságába kerül, pezsgőt iszik, muzsikáltatja és bizony azzal menti magát, hogy hiszen egyszer még az ördögnek is gyujthatunk mécset, egyszer csak ki lehet rugni a hámfából. Madách „Ember tragédiája“-nak a kedveért hogy legyen a szinpad egy-kétszer templom és iskola, Jókai kedveért hagy legyen egyszer dráma, a mi tulajdonképen operette! Elmélkedésünk által mintegy biztositjuk magunkat az ellen, hogy egy napi aesthetikai berugást kialudván, máskor szigorubbak leszünk. Éppen azért ne inditsunk pört Jókai ellen az aesthetika királyi táblája előtt s ne keressünk ellene paragraphusokat a Gyulai Pál büntető-codexében s nyugodjunk meg benne, hogy a mi confusiót idéz elő Jókai a lélektanban, határ-háboritást elkövet a müfajok birodalmában és sulyos testi sértést az élethü ember ellen: azt ő helyrehozza, kiigazitja csodás képzeletével, megtériti espritjének csillogó kincstárából és megyógyitja költészetének kifogyhatlan balzsam-forrásával. Másra az igaz, hogy rákiáltunk: Uram, megállj! Te, mielőtt a szinházba jegyet ádsz, felteszed rólunk, hogy elolvastuk a regényedet, másképen nem értjük meg a drámádat! A drámairó önálló egyéneket és ne siámi ikreket alkosson!

Te ma nem is egészen költő vagy, hanem osztozkodol a Boránd bácsi szakkörében is: nem annyira eszméiddel hatsz, mint a gyémántelégetés szinpadra hozatalával, egy bányaégést ábrázoló sötét vagy tüzszerü diszlettel!

„Eddig igy történt: az egyéni véleményekből diskussió és szavazás utján egy — legalább többségi — vélemény jöttlétre a presbyteriumban; a presbyteriumok véleményét összeegyeztette az esperességi gyülés; az esperességek véleményeit a kerület; a kerületekét a konvent.“

„Ha a konvent a presbyteriumok által alakittatik, ennek a dolognak meg kell változnia. Akkor majd a három fokozaton megvitatott tárgyat visszateszik a presbyteriumokhoz, rászabaditván minden mellőzött véleményt és minden sértett hiuságot. — Hol van az analogia az ily eljáráshoz? Mert a gazda nem tesziazt, hogy a háromszor megrostált buzát megint összekavarja az ocsuval.“ ..... „A karhatott volna a **maga egyházának** ilyen sorsot a zsinat?“

Hát ez mi?

Ah! ezek azok a hősök, kiknek hivatásuk lett volna ledönteni Trója falait. — Csakhogy egy kissé korán ugráltak elő, mert a faló még kivül van a kőfal kapuin. Lássuk őket azon szép és ékes sorban a mint glédába állittattak.

Első sorban egy csapat valótlan állitás. Aztán a más belügyébe való beavatkozás. Tovább egy „ad absurdum“ vitt okoskodás. Végül egy hasonlatba burkolt gorombaság. Mondhatom: derék kompánia! De lássuk őket sorban.

Elsőben is **valótlan** azon állitás, hogy „a presbyteriumok véleményét összeegyeztette az **esperességi gyülés.**“ Egyház alkotmányunk ilyent nem ösmert és ma sem ösmer. „Esperességi gyülés“ a magyar ref. egyházban nem volt és ma sincs. De **valótlan** azon állitásnak további ezen része is: „az esperességek véleményét (össze egyeztette) a kerület; a kerületekét a konvent.“ A magyar ref. egyházban a Zsinat előtt, Konvent eleibe csak is az egyház egyetemét közösen érdeklő ügyek terjesztettek. De azok sem „vélemény összeegyeztetés“ vagy osztrák-magyarsággal nevezve „elbirálás“ végett; hanem csak is azért, hogy a konvent „véleményt vagy javaslatot adjon.“ Határoztak aztán az egyházkerületek. Ez történeti tény! Volt ugyan rea nehány eset mikor valamely ügy, végeldöntés végett a konvent elé terjesztetett. De az peres ügy volt, a melyben a konvent mint delegált bíróság szerepelt, s az itten, hol közigazgatási dolgokról beszélünk, döntő érv nem lehet.

Van olyan közigazgatási szervezet, minőt L. ur rajzolt, ámde nem a magyar-honi ev. ref. egyház, hanem az ágostai ev. egyház kebelében L. ur talán megfeledkezett magáról, otthon képzelte magát, s igy aztán **más egyház belügyébe avatkozott.**

Ezt bizonyitja az, hogy idézett soraiban később már maga sem számitja ref. egyháznk tagjai közé önmagát, mert különben nem irhatta volna e szavakat: „A karhatott volna a **maga egyházának** (nem egyháznknak!) ilyen sorsot a zsinat?“

Aztán jön egy „**ad absurdum**“ **vitt következő okoskodás**: „ha a konvent a presbyteriumok által alakittatik, akkor majd a három fokozaton meg vitatott tárgyat visszateszik a presbytériumokhoz, rá szabaditván minden mellőzött véleményt és sértett hiuságot.“ Hát van a „Debreczeni Ellenőr“-nek olyan olvasója, ki ezt L. urnak elhinné és az ily szarvas okoskodást méltó indignatióval vissza ne utasitaná? Én nem hiszem!

De elértünk „ad fortissimum virum“ a **hasonlatba burkolt ezen gorombasághoz**: „a gazdanem tesziazt, hogy a háromszor megrostált buzát, megint összekavarja az ocsuval.“ Bocsánat! hogy ezen szót „gorombaság“ vagyok kénytelen használni: de gyengédebb kifejezést, azon hasonlattal szemközt használni nem lehet. Ugyanis, minek megvilágitására használja, bár analogiát keresve, L. ur azon hasonlatot? Azon állitásának, mikor azt mondá: „a presbytériumok véleményét összeegyeztette az esperességi gyülés; az esperességek véleményét a kerületi a kerületekét a konvent.“

A három rosta: az egyházmegye, kerület és konvent. Ezek rostálták meg, mint tisztabuzát a presbytoriumok azon véleményét, mely vélemény ocsuval kavarta össze a tisztabuzát. Ki a presbytériumokról igy vélekedik s a presbyteriumok szeme közé nyiltan ily vádat dob: az zsinat presbyteri egyházkormányzatnak őszinte hive nem lehet.

De álljunk meg itten! L. ur megtanitott engemet a törvény magyarázatnak három fontos szabályára. Legyen szabad nekem is, az általam elmondottak alapján, a mindennapi élet közönséges szabályai közül következőket ajánlani L. ur becses figyelmébe:

1) Akárki legyen L. ur, ne feledje el soha, hogy ugy az egyes emberek és társulatok, mint egyházak életében, vannak oly belügyek, ugynevezett „házi bajok“, melyeknek elintézésébe nem szokott beavatkozni idegen. Ha van a ki beavatkozik, az rendesen egyes embereknél az ugynevezett „házi-barát“; a társulatoknál pedig, az ugynevezett „fogadatlan prókátor“. Ám de ugy a „házi barát“, mint a „fogadatlan prókátor“ szerepe, a puritán kálomista erkölcs szempontjából itélve, tisztességes szerepnek éppen nem nevezhető. Én soha részemről más felekezetnek belügyeibe nem avatkoztam és beleavatkozni nem fogok.

2) Ha pedig L ur — a mint azt többen állitják — főiskolánknak egyik jogtanára volna, akkor arra kérem: elégelje meg immár azon érdemeket, melyeket idáig a debreczeni ágost. ev. egyház megalakitása körül szerzett. Mit ottan tett, azt tenni, mint azon egyháznak tagja és hive, jogositva volt. De ne akarja saját egyházának kormányzati rendszerével, a mi magyarhoni ev. ref. egyháznkat immár és ily módon boldogitani! Végre:

3., ha L. ur egyházunknak tagja és hive volna, akkor még inkább el várnám tőle, ugy azt, hogy kellő tiszteletben tartva az olvasó közönséget, okoskodását „ad absurdum“ ne vigye; mint főleg azt, hogy presbiteriumaink iránt melyeknek mint testületeknek hasonló hirlapi támadások ellen magukat védelmezni vagy igen nehéz, vagy éppen lehetetlen, még hasonlatokba burkoltan is oly nemü támadásoktól tartózkodjék, mert egy oly erkölcsi testület iránt, mint a presbyteriumok, az oly támadás, kellőleg még nem is minősithető.

A mi pedig L. urnak azon hosszas okoskodását illeti, mely által bizonyitani akarná, hogy „az egyházkerület,“ az „egyházkerületi gyülést“ jelenti: erre nézve csak egyszerüen kifejezem, hogy azon okoskodását még czáfolni sem szükséges, mert meg czáfolja maga az egyházi törvény, mely a kettőt egymástól határozottan megkülönbözteti Ugyan is azt mondja a törvény: „Több egyház megyének az egyházi közigazgatás, kormányzás és rendtartás czéljából, felsőbb hatósággá egyesülése, alkotja **az egyházkerületet.** (l. 45. §.)

„Az egyházkerületközigazgatóságihatóságall! az **egyházkerületi közgyülés.**“ (l. 47. §.) Ezen törvény világos és határozott. Ezt nem meg magyarázni, hanem elmagyarázni lehet csak szükséges.

Ezzel ez idő szerint e vita, részemről befejezve van.

Kiss Albert.

Mindszentek napján.*)

(Levél a „Debreczen“ f. szerkesztőjéhez)

Ritkán jelenik még nevem alatt valamely czikk a politikai lapok hasábjain, hivatásom másutt veszi igénybe csekély erőmet. Nincs is hozzá semmi kedvem, hogy a politikai áramlatok zavaros vizei hordozzák, lökdössék szerény nevemet. Szelidebb éghajlat való énnekem!

És most mégis egyszerre két politikai lapot támadok meg, — még pedig vallási ügyben. Jól tudom ugyan, hogy vallási kérdések feszegetése teljesen kivül esik e lapok hatáskörén, és mégis felszólalok, hangot adok e téren egy gondolatnak, mely régen bánt már engemet és velem együtt, ugy tudom, sokakat.

A „Debreczeni Ellenőr“ tegnapi, szombat esti számában a mai nov. 1. kegyeletes ünnepről szólván, felhivja a főiskolai nemes tanuló ifjuság figyelmét a budapesti egyetem polgárságának azon szép, hazafias szokására, hogy e napon felkeresi a kerepes-uti temetőben nyugvó nagyok sirjait, ott emlékbeszédeket tart. Elmondja, hogy Debreczennek hány nagy polgára, a főiskolának hány kitünő tanára s bőkezü jóltevője, a helybeli ref. egyháznak hány hires lelkésze, a nemes tanuló ifjuságnak hány igaz barátja és kedvencze alussza boldog álmát a czegléd- és hatvan-utczai temetőkben, a nélkül, hogy sirjaikról valaki valaha megemlékeznek, azokra valaki megérdemelt koszorut tenne le. Csokonay vasoszlopa elfeledetten áll, a nagy Révész Imre gránit obeliszkjét is csak a család gondozza, pedig ő az anyaszentegyháznak leghiresebb bajnoka volt. Az ifjuság magasztos hivatása volna e nagyokról megemlékezni ezen napon, midőn más sirok koszorukkal ékesitvék.“

A „Debreczen“ ugyancsak tegnapi számában szép elégiakus hangon emlékezik meg a kegyelet emez ünnepéről s a fővárosi egyetemi ifjuság példájára mutatva, igy kiált fel tovább: „hát a mi ifjuságunk? ... közönyösen aluszik! Pedig Debreczen temetőiben is sok jeles sirján ringatja vándor fuvalom a feledésnek tüske bokrait. Ott vannak például a honvédhősök, Csokonay, Révész Imre, Szatmáry Károly sirjai.“ Az a „Debreczen“ látja közönyös álomba merülve a mi ifjuságunkat, mely október 6 án, az aradi hősök vértanusági emléknapján a debreczeni „református“ nagytemplomban requiemet akar ületni, de a mely különben tehetsége szerint hüséges gonddal őrködik, hogy a mi egyházunk határmesgyéit át ne lépje valamely óvatlan pillanatban, külső ellenség, mely nem szeretné feltöretve látni a régi gyöpüket.

De hát jójjünk kissé a szóban forgó tárgygyal tisztába! Tudják-e azt az igen tisztelt szerkesztőségek, hogy ezen ünnep annyira specifice római katholikus, hogy százszor is meg kellene a mi református ifjuságunknak gondolni, mig e napon ünnepet szentelne, s hogy mihelyt azt megtenné, egyszersmind megszünnék református lenni!? A mai ünnep történetének főbb fázisait Lonovics, a nagy róm. kath. főpap igy irja le: „Az egyes apostolok és vértanuk emlékezetének a kereszténység zsenge korától fogva mindig divatozott ünnepléséből önként következett előbb ugyan a minden martyrok, később pedig a minden szentek ünnepe. Amazt már a negyedik században élt Arany szájú sz. János emliti, az utóbbi pedig, vagyis a minden szentek ünnepe a nyugoti egyházban csak a hetedik században keletkezett IV. Bonifácz pápa alatt, ki Róma legjelesb pogány temlomainak egyikét, mely Pantheonnak, vagyis minden Istenek templomának neveztetett, keresztény egyházzá alakitá át s azt a szent martyroknak a római temetőkben nyugodt tetemeivel gazdagon ellátva, a Boldogságos Szüz s valamennyi martyr tiszteletére 610-ben május hó 13-án ünnepélyesen fölszentelte ... Az emlitett pápa által minden vértanuk tiszteletére rendelt ünnep a következő században már minden szentekre kiterjesztve, Román kivül is kezdett némely egyházak által és pedig november elsején megtartatni, mig az nemsokára a kilenczedik században IV. Gergely pápa sürgetésére az egész egyházban közönségessé lett (Népsz. Egyh. Archaelogia — 1870. p. 415—416.) Idézi Lonovics eredetiben egy sornet irónk következő kiirását: „IV. Bonifáczius pápa, mikor e templomot meg akará tisztitani, leszállott a katakombákba s föld alatti lakásából egy légió keresztény hóst vonszolt ki; harmincznyolcz pompásan feldiszitett kocsi vitte be egész Róma ujongása mellett az uj triumphatorokat (vagy is inkább csak a csontokat) a legyőzött pogányság szentélyébe.“

Ez a „minden szentek ünnepének“ eredete s nagyon távol áll tőlem, hogy én azt itt csak távolról is birálgatni akarnám. Ugy tekintem inkább, mint római katholikus atyánkfiainak egyik igen szép ünnepét, de a melyet mi ő tőlük nem vehetünk át.

Menjenek ki a mi ifjaink e napon ... s épen e napon ... a czegléd- és hatvan-utczai temetőkbe! Gondolkozzék csak egy kicsit az, a ki ama felhivást irta, hogy jó tanácsot adott-e ő azzal? Én azt hiszem, hogy Debreczennek elhunyt nagy református polgárai, — sok jó nevet idézhetnék, — vagy egy Lugossi József, a gazdag adományokat tett Nagy József, a jó Balogh Péter, a nagy Révész Imre megfordulnának sirjaikban s boszusan utasitanák vissza a „minden szentek napján“ tett megemlékezés, szegény Szatmári Károly is kikiáltana sirjából a kálvinista diákokhoz: „Ne bolondozzatok fiuk, nem vagyok én papista szent!“

Tudom, hogy Budapesten s másutt is, hol a római katholikus lakosság tulnyomó számban van, minél általánosabbá lesz e napon a temetőnek kivilágitása, de ne igyekezzünk e szokást ráprédikálni a tulnyomólag református Debreczenre s ne tétessünk e napon református ifjainkkal, koszorukat elhunyt nagyjaink sirjára.

A látványosságnak örvend a nép, a példa vonz. Elmegy ifjuságunk a temetőkbe, énekel és emlékbeszédeket tart ottan. Tetszeni fog az sokaknak. A szegény róm. katholikus özvegyasszony elhunyt kedveseiért imádkozik Pázmány Péter „keresztény imádságos könyvéből:“ „Ne menj uram! itéletbe gyarló szolgáiddal; hanem sz. Fiadnak drágalátos vére hullásáért szabaditsd meg őket minden kinoktól és az örök nyugalomban tedd részessé őket.“ (17-ik kiadás, 243 l.) Miért ne imádkoznék kedveseiért a szegény református özvegy asszony is?! De hát nekünk reformátusoknak nincsenek halottakért való imádságaink; ilyeket tartani nem engedik meg dogmáink. Jó lesz akkor Pázmány Péter imádságos könyve is a maga purgatoriumával, a mi

*) Ezen közleményt csakis azon okból közöljük, mivel részletes válaszunkban részünkről is hozzá óhajtunk járulni azon kérdés tisztába hozatalához, hogy ugyan hol van helyén a felekezeti szempont alkalmazása? Szerk.

Frivol is vagy, mert erkölcsös és engedelmes leányzókat arra kényszeritesz, hogy harisnyában futkossanak a kaszinó-páholy látcsövei előtt és igen pikáns ruhaemelgetésre vetemedjenek! Te hatványoztad a „Nap és Hold“ és a „Kertész leány“ frivolitásait! És ha már a világ szeme előtt, harisnyában futkos Jókai Mórnak eddig oly szemérmes muzsája, legalább Evelin asszonytól szeretnők megkérdezni, hogy mezitlábosan és tunikában ugyan hová siet? Csak a másik szobába? vagy — a angyobb hatás miatt — ki az utczára? Mintha nem is volna rendőrség Párisban, mely a derangirozott külsejü hölgyeket elszállitaná vagy az őrültek közé, vagy pedig a javitó-házba!

Az „Égő kőszéntárná“-ban nem történik egyéb, mint hogy Berend Iván megmenti a benn rekedt munkásokat. Ha a regény cselekményének nagy részét, Iván régi ösmeretségét Angelával, kimaradását a főuri körökből Iván nehány szava pótolja, mikor — kissé parasztos gőggel — ilyenformán förmed rá az őt provokálni akaró Salistára: „Nekünk régi számadásunk van egymással! te kiüztél goromba tréfáiddal a főuri termekből...“ no, ekkor nem csak azt látjuk, hogy Iván ur ugyan soká halogatta a goromba trefák miatt való elégtételt, de azt is, hogy inkább ezen lélektani alapot nyujtó multat kellett volna a drámába felölelni s ezt a czifra mentőjelenetet lehetett volna elbeszéltetni. De hát persze, ugy a látványosság ment volna kárba — bár szerintünk egy pusztán a látványosság kedvéért megirt szakasz éppen nem válik egy komoly költői mü dicsőségére. Itt elengedtük volna Dávid király egyik legszebb zsoltárának hamis éneklését is. A zsoltár még jól énekelve sem való szinpadra! Különben az ország egy vidékén sincsen kálvinista bányásznép s igy a zsoltár már a valószinüség miatt is elmaradhatna. A mü meséjével szolgáltunk csütörtöki számunkban, a drámát láttuk. Én nem tehetek róla, de engemet zavart az, hogy a regény nem annyira átalakitva, mint összekuszálva került a szinpadra. Az uj alakok gyöngébbek, mint a régiek; Bondavári grófné halavány pótkávé a typikus Theodolindához képest; Angela ott fenséggel telve, itt jelentéktelen „backfisch“, a kiről fel sem tettük, hogy — mint a Heine Azra-törzsbeli népe — meghal, ha szeret; Jókai, a politikusnak opportunizmusa, vagy az őt németre nem anynyira lefordító, mint átkorrigáló Schnitzler piros plajbászától való félelme, bele vitte abba, hogy Rafaelik apát helyett, kinek állása és tekintélye természetessebbé tehette volna a nagy frigy-láda fondorlatait, itt valami Calamides, máltai lovag, szintelen és tehetetlen alakja lábatlankodik. Egy alakot — az Oignon tapsvezérét — irónk egyik régi regényéből, a „Magyar nábob“ párisi jeleneteiből kölcsönöz ki.

De — ha már az alakokról beszélünk — micsoda alakok ezek! Lehetséges-e, hogy a talicskázó Evila egy-két év alatt bevégzett modorokkal biró delnővé válik és párisi szinpadokon franczia nyelven exekutálja Shakespearet, Molière-t? Berend Iván a regényben egy félistén; de ott az iró legalább számtalan vonással igyekszik felistenné tenni. Itt — egy kissé kómikus erényhősnek találjuk a kiről sok nagy dolgot kell elhinnünk, mert ha nem hiszünk, hijába mentünk a szinházba. Itt még csak tudósnak sem válik be; a regényben buvár ruhában, csövekkel viszik be hozzá az eltető levegőt, itt vedrekkel — a mitől belefulhat az égő tárna gőzebe. Salista herczegről sincs kellő fogalmunk; nem csoda, mert neki a regény három alakja helyett kell dolgozni: ő képviseli az Evilát kitartó kegyes Bondavári herczeget, Sondersheim herczeget, a ki megbuktatja Evila férjét, mert Evila nem lehet az övé és a regénybeli Saliszta őrgrófot, a kit Iván Angela miatt összevagdal s ez elveszi Angelát, midőn ezt Iván megveti ...

Valóságos Liebigféle hus-extractum egy jellemben! Jókai ebből az anyagból ha akarja hármat, ha akarja egy embert gyur — csak azért, mert ugyanekkor drámává is gyurta át a regényét. Nem is lehet ilyen anyagból egy következetesen keresztül vihető, lélektanilag átérthető Salista herczeget produkálni! — Érthetőbb és igy legalább alakitható jellemek a vadregényes Szaffrán, bár ebben az alakban is meglehetős ellenérzetes hatásu a benne egymást követő érzelmesség és emberevő gyülölet; továbbá Kauilmann, a ki egyforma szédelgő és hunczfut mindvégig. Arról ne is beszéljünk, hogy az „Arany ember“ Krisztyánja hajszálnyira hasonlit Szaffrához, mint különben Timár is Berendhez, és Jókai minden hőséhez.

De hát — ismételjük — mind ezeket az érveket fel lehet hozni bárki mással szemben, csak nem Jókaival. A mit tőle várni lehetett, azt megkaptuk bőven az „Arany ember“-ben mint a „Fekete gyémántok“ drámájában is. Itt még nagyobb a külső hatás. Mert a mese érdekfeszitő, az öt felvonás és hat kép mindegyikének végén hatásos esemény, vagy legalább frázis van, bár az Evila mezitlábos kirohanása inkább kómikus, mint magasztos, és a hatás mindvégig emelkedik. Jókai uj drámája a „Notredamei toronyőr“ magát tulélt, de — legalább vasárnapi napokban — még mindig izgató oskolájából való; mint ebben, a „Fekete gyémántok“-ban is vannak erős hangon deklamálható dikcziók, melyekben a szinész — ha már nem alakithat — mégis csak kitehet magáért. A keret (tárnák! hámorok! égő pokol! párbaj! szép fehér harisnya és kormos halina! koporsó! földalatti sirban, kint várakozó szeretteikkel együtt zengedező népek!) minden esetre pikáns s e mellett a fantázia verőfénye ragyog be mindent, de mindent, s a mit a szereplők beszélnek, az — ha nem is mindig okos, többnyire — szép és szellemes.

Láttuk tehát és — valószinüleg — többször is látni fogjuk, a Jókai-féle muzsa legujabb alkotását. És a midőn, lelkiismeretesen és függetlenül commentáltuk, egy halvány kételyünknek kell még kifejezést adnunk. Jelent meg nem régiben a nagy költő czége alatt egy a népiskoláknak szánt s hazánk történelmével foglalkozó könyvecske. Ezt a könyvet — a mint ma már nem is titok — nem Jókai Mór irta, hanem iratta.

Ez a dramatizált regény is ugy néz ki, mintha a nagy költő csak dirigálta volna s munkát s a kivitelt — mint néhai Dumasnál is szokásban volt — más végezte. Nehány igen primitiv mozzanat vall erre a gyarunkra. Valjon igazunk van-e? Akármint álljon a dolog, a mü a Jókai Mór czége alatt került forgalomba s igy még tömjén tartóval sem szabad agyonütni.

Kiállitás — a nemzeti szinház kiállitásának mintájára — szép volt. Kovács Elemér festő becsületet vallott vele. Sikerült a hámor és az égő, vagy sötét tárna; a füstöt képviselő szövet mivolta nagyon szembeszökött s az illuzió ezáltal megromlott. A gyémánt elégése ügyes volt, de a tárna-tüz kigyulása és elalvása már fokozatosságot igényelt volna.

pedig ujra nem református dolog. Itt van a gyakorlati eredmény!

Ám hadd gyulladjanak ki a római katholikus temetőkben a pietás, a szerető emlékezet tüzei! Szivesen elhiszem, hogy sok igaz könnyüben csillognak fel azoknak lángjai. Tisztelem a szent, a komoly vallásosság-szülte meggyőződést, és a szeretetből fakadó kegyeletet. De azt is kérem, ne akarjanak reám és az én vezetésem alatt is álló főiskolai ifjuságra olyan dolgokat ránk octroyálni, melyeknek végezése a mi hitbeli meggyőződésünkkel ellenkezik.

A mi főiskolánk felekezeti intézet s ennek tanárai nem régen vasszautasitottak egy nagy alapitványt, ha az csak azon föltétel alatt adatik, hogy az alapitó halála minden évfordulójakor az énekkarnak ki kell mennie a sir fölött egy gyász éneket elzengeni.

Vessenek hát reánk, tanárokra követ, de nekünk ilyen szellemben kell növelnünk a gondjainkra bizott református ifjuságot. Mi minden divatos eszmének nem fogunk hódolni. Debreczen, 1885. november 1.

Csiky Lajos.

A tudomány csodái.

(Villanyoserő átvitel. — Az ebdüh gyógyitása.)

(I.) Debrez a villamos erőátvitelt mutatta be, és Pesteur a veszettség gyógyithatását igazolta. Mindkét fölfedezés óriási diadala századunk tudományának.

A villamos erőátvitel rendkivüli fontosságát az „Egyétértés“ vezérczikkben méltányolja, irván arról következőleg:

Egy uj csoda van szülendőben, mely ha megizmosodik és nagyra nő, át fogja alakitani a világ arczulatát, uj kereset-forrásokat nyit, megoldja a társadalmat fenyegető kérdéseket s uj mederbe tereli a czivilizáczió emberének életét.

Az uj csoda bölcsője a franczia akadémiában ring, s felette a tudományok apostolai virasztanak. Milyen igazi csoda volt a gőzgép is, s mennyire átalakitotta az életet! Nagy csoda volt ez s ma párja készül.

Azok a kisérletek, melyeket közelebb mutatott be Debrez tudós a franczia akadémián, ennél nem kevésbé fontosak. Megpróbálta az erőt áttelegrafálni egyik helyről a másikra, s mint irják, teljes sikerrel.

A gép, mely Creil faluban volt felállitva, teljes erővel dolgozott Lavillette-ben, nem kevesebb, mint 58 kilométer távolnyira. Az erő átalakult villamossággá, átszaladt egy pillanat alatt egyik helyről a másikra, oly gyorsasággal, minővel a telegramm dolgozik, s ott erő lett belőle ismét, dolgozó, felhasználható, alkalmazható hajtó erő.

Nem sok természettudományi ismeret kell hozzá, hogy ennek a ténynek fontosságát méltathassuk.

A természet telve van erővel, de a mely reánk nézve elvész, munkásságunkban nem segit, helyettünk nem dolgozik. Az ember a városokban él, az erő pedig ott kint szaladgál a pusztán, mint szél, mint a patakok vizének rohanása, vagy mint éltető napsugár.

Egy egy sebes áramlásu patak, vagy helyesen konstiuált szélkerék számos embernek a munkáját végezné el ingyen, de ott, a hol működhetik, erre a munkára szükség nincsen, oda pedig nem lehet átszállitani, a hol hasznositható. Eddig nem lehetett, de ugy látszik, lehető lesz az a jövőben, a villamosság áthozza oda, a hol szükség van.

Megérhetjük még, s a völgyek belsejében mozgó vizkerekek, vagy a pusztákon felállitott szélmalmok sodronyokkal lesznek összekötve, a nagy városok mozgatni fogják azoknak kerekeit, őrleni fognak malmainkban, hajtani fogják szövőszékeinket, nyomtatni fogják a könyveket és hirlapokat, működésben lehet tartani az esztergapadot. És a villamosságot meg lehet osztani. Az egy nagy áramból lehet csinálni sok kicsit. Már ma is végbe ment ez a villamos világitás különféle módjainál. Az egyik lámpát meggyujthatjuk és nem gyul ki a többi, a fölösleges villamosság nem megy ve szendőbe. Azt az egy lámpát kiolthatjuk megint tetszés szerint mialatt a többi világit. Az egyik független a másiktól, csak annyi villamosságra van szükség, a mennyi a valóban világitó lámpákhoz elegendők.

Milyen nagyszerü lesz az, ha a proczeszszus az erővel is sikerül,

A villamosságot bevezethetjük lakásunkba, műhelyeinkbe, gyárainkba, mint akár a gázt.

A kisiparos megnyit egy kicsi csapot. s esztergapadja pörögni kezd, a varróleány mozgásba tartja varrógépét s nem fél, hogy tüdővész lesz érte a bér, mozgásba jő a gerencsér korongja, a takács szövőszéke, vagy a szatócs sót őrlő malmocskája.

És mindehez nem kell költséges berendezés, nem szükséges mindent felfaló tőke. A hónap végén kiegyenliti ki-ki számláját az erőt szolgáltató társulatnál, ugy, mint most a gaztársulatnál teszi. Kiegyenliti akkor, midőn áruiért megkapta már az értők járó összeget.

A tőke elveszti egyszerre dominálója a társadalmat fenyegető szerepét az iparban. Megszünnek a nagy szocziális ellentétek. A munkás nsm irigykedik a munkaadóra, aki nem dolgozik, csak a hasznot hozza, mert ő maga, tőke nélkül is, lehet vállalkozó.

Az izgalom, mely a czivilizált világ kételyeit felzaklatta, lecsillapodik. Munkája után él ez és amaz, érvényesülhet az ügyesség és szorgalom. A fehér rabszolgaság idei elmulnak, az önnálló polgárok függetlensége előtérbe nyomul.

Vajha elérjük ezt a kort.

Helyi hirek.

* **Halottak napja** szokásos megható ünnepélyességek mellett folyt le tegnap is. A harangok megkondultával, nagy néptömeg indult ki a temetőbe, nyugvó szeretteinek meglátogatására. A kath. temető kápolnájában Huzly Károly kisprépost czelebrált s feltünő szépen volt diszitve kivált a Pusztay-család sirboltja, de ünnepelt művésznőnk, báró Splényiné Blaha Lujza sem feledkezett meg első férje, néhai Blaha János sirjáról, mely szintén fényes volt és diszes. A czegléd-utczai temetőben feledhetetlen emlékü Patai István sirja uszott fényárban. Sokan látogatták elhunyt jeleseink, Révész Imre, Nagy Imre, Csokonai, Balogh Péter és Lugosi József sirhantjait s a nemrég elhunyt Szatmári Károly sirja is el volt lepve virággal és mécscsel. Nehány barátja érczkoszorut helyezett siremlékére. A honvéd siroknál is ismétlődött az egyenruhásan kivonult bajtársak kegyeletes emlék-jelenete. Azután a mécsek kialudtak, a nép hazatért s a siri lángok emlékező szivekben lobognak tovább!

* **Tombola és tánczvigalom.** Az evang. egyház által az uj orgona javára a mult szombaton rendezett tombola és tánczvigalom, nem nagy számu, de igen diszes közönséget vonzott a „Bika“ szálló nagytermébe. Sokakat visszatartott a halottak ünnepe, továbbá az a körülmény, hogy a mulatság épen a hónap utolsó napjára esett. A zene hangjai mellett igen vidám hangulat fejlődött ki, mely alább nem hagyott, sőt fokonként fejlődött, — a mi nem is csoda, mert az ott jelen volt szép asszonyok és szép lányok szemének kereszt-tüzétől még a félholt is megelevenedett volna. A szép nyereménytárgyak megnyerték a közönséget, a közönség pedig a targyakat nyerte meg. tombolát társas vacsora, ezt pedig a mellett tánczkövette, mely oly nagy animóval folyt reggeli 3½ óráig, hogy még a papok is tánczra perdültek. Az első négyest 40 pár tánczolta. Résztvettek a mulatságban: Posszert Jánosné, Mayer huszárszázadosné, Jánossy Józsefné és huga, Beczner Frigyesné és huga Anna, Veszter Istvánné, Osterlam Ernőné, Géresi Kálmánné, Némethy Juliska, Benyács Emilné, Konrád Jánosné, Papp Miklósné két lányával (Erdélyből), Pongrácz Gézáné, Dankóné, Litzenmayer nővérek, Fodor Józsefné, Szentessy Erzsike, Heine Vilmosné, Heine Margit, Mentze nővérek, Wittenberger Adolfné két leányával, Kun Józsefné, Forgách Károlyné, Varga Károlyné, Fábry Vilma, Jelen volt a helyben állomásozó tisztikar Van der Wentze vezérőrnagy, Dietrich ezredes, Becsei alezredes urakkal az élén. Városunk előkelő fiatalságából számosan. A mulatság tiszta jövedelme körülbelől 120—150 frtra rug.

* **A városi közig. bizottság** f. h. 5-én, csütörtökön d. u. ülést tart.

* **100.000 forint.** Ezer frt hiján 100.000 frtot nyer az a boldog halandó, ki megnyeri a kiállitási sorsjáték főnyereményét. A szerencse istenasszonyának ezuttal igazán vaknak kell lenie, nehogy meglássa és megvesztegesse az a sok szép szem, mely epedve, kérőleg moselyog reá. Mert a hány szép asszony van Magyarországon, az mind kiállitási sorsjegyet vásárol és mind nyerni akar. Hogyan konkurálhatnánk velük mi férfiak, ha a szerencse nem volna vak!? E napokban már a szivarosboltoknak csupa női látogatójuk volt, a kik nem a szivarvásárlás, hanem a sorsjegyvevés kultuszát hozták divatba; s ennek lehet tulajdonitani, hogy a trafikok napok óta sokkal több kiállitási sorsjegyet adnak el, mint szivart. Valóságos láz uralg most: a százezer forint láza, mely a reménység kellemes boldogság érzetével csiklandozza a szegény ember szivét. Mennyi remény, mennyi ábránd füződik e százezer forinthoz. — Persze mind urnak készülünk — a kik megnyerjük ezt a tengerpénzt — s mert hogy „mi“ nyerjük meg: „mi“, a nagyközönségből „valaki“ az bizonyos. Szombaton kihuztak pedig ma 30 sorozatszámot. E sorozatszámok minden egyes nyerő száma egy 10 frtos tárgyat nyert, miután pedig minden sorozatszámnak 100 nyerőszáma van, a nyeremény tárgyak összege 3000. A kisorsolt sorozatszámok a következők: 94 299 580 1182 1691 2267 2395 2661 3448 3543 4074 4078 4440 5236 5740 6443 6452 7981 8177 8184 8566 8734 8402 9222 9318 9441 9445 9611 9738 9741. — A főnyerő szám kisorsolására azonban csak hétfőn d. u. 5 órakor kerül a sor.

* **A felolvasó-kör** rendező bizottsága okt. hó 31-én tartott ülésében elhatározta, hogy a felolvasó évad megnyitása a közbejött akadályek folytán nem a jövő szerdán, t. hó 4-én, hanem az utánna következő hét csütörtökén, **nov. hó 12-én** történjék. Ehhez képest a megnyitás napjára tervezett társasestély is csak f. hó 12-én fog megtartatni. Debreczen, 1885. nov. hó 1-én. — Szojka Gyula, a kör jegyzője.

* **Hangverseny.** A katonai zenekar, melynek filharmonikus hangversenyei városunkban közkedveltségnek örvendenek, ismét megkezdi hangversenyeinek sorát. Az első hangverseny nov. 22-én tartatik meg, igen válogatott műsorral. Jegyekre előjegyezhetni a Csáthy-féle könyvkereskedésben.

* **Az ifjuság munkálkodása.** Megjelent a „hittanszaki önképző társulat“ Közlönyének ez évi — XIV-dik évfolyam — 1-ső száma. Szerkesztői: Szentgyörgyi Kálmán és Dobi Mór 4 ed éves theologusok. A változatos tartalom ügyes összeállitás meggyőzött bennünket, hogy a lap ama szellemi niveao-t, melyre a mult években már is jó hirnévnek örvendő szerkesztők alatt (Révész Kálmán, Fiók Károly) emelkedett, ez évben is megtartani igérkezik s a társulat büszkén tekinthet rá, mint szerény munkálkodásának szép eredményére.

* **Muzeum.** A főiskolai muzeum részére f. é. szept. 25-től mai napig következő adományok jöttek be. 1. Bereczky Lajos gymn. V. o. tanulótól 2 db. sulypát és 1 db. antimonit. 2. Grandpierre Emil gymn. I. o. tanulótól 29 d. kövület Kolozsvárról és 2 drb. régi pénz, 3. Nagy Gyula elemi isk. IV. o. tanulótól 1 db. Hegyi jegecz és 1 db. horgany kéneg. 4. Grandpierre Károly urtól egy vércse. 5. Békésy László tanár urtól egy vöcsök. 5. Klekner Manó urtól egy diótörő holló. 7. Kazai Kálmán gymn. I. o. tanulótól 1 5 frtos, egy 30 és egy 15 kros Kossuth bankjegy. 8. Juhász Ferencz gymn, I. o. tanulótól 11 db. régi pénz. 9. Boross Jenő gymn. 8. o. tanulótól egy 1688-iki ezüst pénz. 10. Békéssy Gyula gymn. II. o. tanulótól 8 db. régi pénz. 11. Szilágyi József csősztől egy magyar donty (Cyprinus hungaricus) a csolnokázó egyleti tóból, 12. Grandpierre Károly urtól egy erdei szalonka. 13. Szabó Géza gymn. I. o. tanulótól egy csiga és 2 félkagyló. 14. Turai Farkas urtól egy uszkár. 15. Szikszai Lajos épitész urtól két régi cserép edény. 16. Grandpierre Károly urtól egy zsemlyéki bagoly. 17. Papp József urtól (Pf. 819) 11 db. régi magyar pénz M.-Turról. 18. Buzás Elek urtól egy szabad kézzel készitett, diszitett kis urna. Kedves kötelességet teljesitek. midőn az adományoyók irányában legszivesebb köszönetemet nyilváaosan is kifejezem. Debreczen, 1885. nov. 1. Kovács János főiskolai tanár és muzeumőr,

* **Helyi rövid hirek.** A Csokonai ünnepély ügyében ülést tartott a magy. irod. önképző társulat választmánya s az valószinüleg deczember hó első vasárnapján fog megtartatni, mely alkalomra egy ott felolvasandó mulattató tárczaczikk irására pályadij lett kitüzve. — A gazd. tanintézet két éves épületéből szedegetik már a korhadt gerendákat. Oly rosszak ezek, hogy kézzel összemorzsolhatók. — Győrössy Mihály h. hadházi ref. tanitót hordótisztitás alkalmával az a baleset érte, hogy egy a hordóból kiugrott dugó összeroncsolta egyik szemét. — Csőd. Mocsáry Lajos helybeli (mesterutczai) kereskedő ellen csőd kéretett a mit a törvényszék el is rendelt. — Hymen. Schwartz Lajos szigetvári lakos, eljegyezte Löv Rella kisasszonyt Debreczenből. — A nagyváradegyházmegyei r. k. tanitó-testület közgyülésén, mely a székhelyen csütörtökön ment végbe, Ember György, tanitó és ismert nevü iró, a tanügyi kiállitásról irt tanulmányában igen meleg elismeréssel emlékezett meg Lévai Lajos helybeli ref. tanitó „Dombor terképező“ jéről, mint ügyes találmányról.

* **Személyi hir.** Dr. Király Ferencz ker. és iparkamarai titkár, Grünwald József kamarai hivatalnok kiséretében Budapestre utaztak, hogy ott a kiállitás berekesztésén jelen legyenek s felügyeljenek a helybeli kiállitók tárgyalásának elszállittatására is.

* **Öngyilkosság.** Fehner Benő, kereskedő segéd, ma reggel 7—8 óra között, a kertészegyleti kert telepén öngyilkosságot követett el. Egy revolver 9 milimeter átmérőju csövét irányozta mellének s szive táján ejtett sulyos sebet. A közkórházba szállitották; a beteg eszméletlenül fekszik s csak nevét lehetett megtudni.

* **Nyugdijazás.** Bieber Bernát nyugd. számtanácsos, sok évi hü és sikeres szolgálata elismeréséül, a pénzügyi tanácsosi czimet nyerte. Örömmel vesszük tudomásul e derék tisztviselő veterán kitüntetését, melyet az 44 évi államszolgálat után valóban megérdemlette

* **E. M. K. E** A Klatrobecz Endre ur — ki buzgón fáradozik a szent ügy érdekében — 5280. számu gyüjtőiven beiratkoztak rendes tagul: Csicsó Lajos kereskedő, pártoló tagul: Csató Sándor lakatos és Nemes Gábor czipész. A kolozsvári lapok nagy lelkesedéssel irnak Debreczen áldozat-készségéről.

* **A Telegdi-féle** fürdőintézetben a gőzfürdőjegy darabja 45 kr, a porczellán kádjegy pedig 50 kr. ha az a városház alatt levő üzletben váltatik.

Muzsák.

— **Iványi Ödön**, az „Arad és Vidéke szerkesztője, kéri ama tisztelt irodalombarátokat, kik „Tizkép“ czimü könyvére előfizetéseket gyüjtöttek, hogy sziveskedjenek az iveket és a gyüjtés eredményét a szerző neve alatt Aradra küldeni még e hó folyamán.

— **Ráth Mór** könyvkereskedése több régibb kitünő munkát bocsátott uj kiadásban a könyvpiaczra; a jutányos ár és a diszes külső a müveket nagyon ajánlatossá teszi és pedig annál inkább, mert a müvek oly becsesek, hogy egy házból sem lenne szabad hiányozni, a hol könyveket tartanak. A müvek következők:

Emlékbeszédek, b. Eötvös Józseftől, végleges teljes kiadás, egy-egy füzet ára 50 kr.

A XIX. század uralkodói eszméinek befolyása az államra, b. Eötvös Józseftől, egy-egy füzet 50 kr.

Arany János összes munkáinak végleges teljes kiadása a 33-ik füzet, ára 60 kr.

„Páris Amerikában“, Laboulaye hires müve, ára 1 frt.

„Háboru és béke“, gr. Tolsztoj Leo történelmi korrajza egy-egy füzet ára 60 kr.

Törvényszék.

— **A katonakötelezettek védangyala.** Igy hivták Kun-Félegyházán ifj. Ring Mihály aljegyzőt, ki jó pénzért mindenkit oly módon szabaditvtt ki a katonaságból, hogy beirta a könyvbe „nem található“ vagy „ismeretlen“. Összesen 22 ifjut mentett igy fel 4805 frtért a védkötelezettség alól; többeknek pedig tilosan nősülésre adott engedélyt. A kecskeméti törvényszék a vádlottat csak 150 frt pénzbirságra, esetleg 15 napi elzárásra itélte. A kir. tábla azonban sokkal szigorubban itélt felette. A megvesztegetés büntettében mondta kivétkesnek és 3 évi fegyházbüntetést szabott reá; azokat pedig, akik megvesztegették, részint két, részint egy részint pedig fél havi fogságra itélte.

A közönség köréből.*)

Tek. szerk. ur!

Mindazon rokonok, baratok és ösmerősöknek, kik boldodult anyám végtisztességtételén szivesek voltak megjelenésökkel a mi mély bánatunkban osztozni, legforróbb köszönetüncet nyilvánitjuk!

Ddbreczen, 1885. okt. 30.

Tisztelettel

Sarkadi Istvánné,

sz. Szalai Julianna és gyermekei.

*) Ezen rovatért melyben a közérdekü felszólalások dijtalanul közöltetnek, a szerkesztő csakis a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget.

— **Szinház.** 38. előadás. Holnap, kedden, bérlet páros számban itt másodszor adatik: „**A fekete gyémántpk.**“ Uj szinmü, uj diszletekkel, 5 felvonásban, 6 képletben. Irta: Jókai Mór.

Felelős szerkesztő: **Gáspár Imre.**
Kiadó: **Kutasi Imre.**

Szépek voltak a tombola tárgyai és a szalonok. A szinházi öltöző viszont igen szegényesen nézett ki ahhoz, hogy egy milliomos bankárnejének párisi öltözőjét lássuk benne. A csoportok elég népesek, de még nem voltak eléggé összetanulva; képzelni sem lehet valami vontatottabbat, mint p. o. a második kép tárna-ünnepélyének lassu, és szakadozott menetét. A zenekar kitett magáért, mert a felvonásközökben kellő praeczizitással játszotta a felvonásközök szép zenéjet. Vegyük, legalább röviden — a maganszerepiőket. Hogy senkit ne sértsünk, oly sorban, a mint a szinlapon olvassuk. Egyetemlegesen marasztaljuk el az idegennyelvü szók rossz kimondásának vétkében: „Dávi-lámpa“, „Kontra-mine“ ect. nem léteznek. Nem alakitottak, mert nem alakithattak, feladatuk volt egy-egy szerencsésebb helyzet kiaknázása. Somogyiné (Bondavári grófné) az utolsó felvonásban, Angela balesetének — e gyönyörü szép, költői részlet — elmondásában fejthetett ki egy kis pathost; szépen is szavalta el. Bodrogi Lina (Angela) jelentéktelen tüneményecske vult. Nagy Ibolykáé az est dicsősége. Nem csak szemének szép fekete gyémántjai gyujtottak, de szerepének teljesen szétsietö fonalait is igyekezett egy egésszé összefogni. Talicskázó, öntudatlanul naiv Evilája valódi népszinmüi alakitás volt tőle; a pikáns próbajelenetben diskrét játéka, kitörő öröme Kuntyorka belépte után, felsirása a kisértő Calamides előtt mind igen szépen sikerültek.

A mezitlábos megfutást is érhetővé tette a szenvedelyes harag kitörésével, a miért bizonyos tapsoló elemek lehettek volna oly elismerők, hogy ne kényszeritették volna harisnyásan megjelenni három izben is! — Somogyi (Berend Iván) nem volt rosszabb, mint mikor Timárt játszotta. Zilahy Gyulának két alkalma volt játszani. Elősször akkor, a midőn Ivánt provokálta. A főuri impertinentia találó kifejezésével, bizonyos hirtelen felnézéssel és ideges kézmozdulattal végezte és nagy sikert aratott. Jóizü dolga volt a néphez beszélő uracs is. Ezen alakitás folytatását képezte a próba-jelenet; a helyzet pikanteriáját nem enyhitette, de ehhez oly impertinens s elegáns volt, hogy megint csak meg kellett tapsolni. Szerepének többi része már nem volt alakitani való. — Ferenczi szerepét (Calamides) Bokodi Antalnak kell adni; csinálhat belőle ha mást nem, kómikumot. Ferenczi ur csak azt csinálta belőle, a mi maga a szerep: semmit. Gyöngyi (Kaullmann) jól alakitotta a hányiveti, cziczomázott szédelgőt. — Nagy Ibolyka mellett első sorban Demidoré (Szaffrán Peti) az est sikerének egy része. Ezuttal is igazán müvészi felfogást tanusitott; a darabos jellemü, egy percznyi engesztelődésének megvetése után bősz gyülöletre fajuló, féktelen emberevő csak ugy érthető, a mint ő játszotta. Szintén bámuljuk, hogy Aradi urnak a könyvtárában csak egy-ket, nem mindig legkedveltebb színész számára van szindarab; Demidort a közönség tulajdonképen tegnap ösmerte meg; nemcsak a felvonások végén, de nyilt jelenetekben hivta ki három-négyszer is. A kis szerepekben Tollagi (Oignon) és Litzenmayer (Panna) voltak jók; Sajó Endre is a szinházi szolga szerepében, csakhogy azt hitte, hogyha a mi szinpadunkon nem elegáns egy párisi szinésznő öltözője, a szinházi szolgának még kevésbbé szabad ilyennek lennie.

A közönség zsufolásig megtöltötte a szinházat — s jól mulatott.

Eddig felülmulhatatlan

MAAGER W.

sz. kir. szabadalmazott valódi tisztitott

CSUKAMÁJ OLAJ.

Maager Vilmos tanártól Bècsben.

A legelső orvosi tekintélyek által megvizsgálva és jóváhagyva, könnyen emészthetősége miatt gyermekeknek különösen ajánlható, s mint természeti, legjobb tiszta és hatályossága által elismert szer, a leghathatósabb gyógyerővel **bir, mell- és tüdőbajok, görvély-, gömör, fekély, bőrkiütések, mirigybetegségek** és **gyengélkedések** ellen. **Egy palaczk ára 1 frt** Kapható valódi minőségben gyári raktáramban **Bècsben Heumarkt 3. sz.** valamint az oszt. birodalom

minden gyógyszertárában

és nagyobb vegyes kereskedésben.

Debreczenben, Mihalovits István, Dr. Rotschnek, Vecsei Viktor, Göltl Nándor gyógyszerész uraknál, valamint Rickl J. Zelmos ur füszerkereskedésében.

Dr. Mikolasch Károly spanyol China-bora.	Legjobb szer gyomorgyengülés, láz, ideges bajok, kiállott betegség utáni gyengülés ellen. **Üvegje 1 frt 50 kr.**
Dr. Mikolasch Károly spanyol-, China-, vas-bora	Kitünő sikerrel oly betegségeknél, melyek vérszegénység vagy rosz vér által keletkeznek. **Üvegje 1 frt 50 kr.**
Dr. Mikolasch Károly spanyol pepsin-bora.	Kitünő szer rosz emésztés, hanyag gyomormüködés és ezekből származó bajok ellen. **Üvegje 1 frt 50 kr.**
Dr. Mikolasch Károly spanyol pepton-bora.	Legbiztosabb szer az organismust a gyomor müködés segély bevétele nélkül erősiteni. **Üvegje 1 frt 50 kr.**
Dr. Mikolasch Károly spanyol Rhabarber bora.	Legjobb szer gyomor és bélhurut és más betegség ellen. **Üvegje 1 frt 50 kr.**

Főraktár az oszt. magyar birodalomban (Galiczia és Bukovina kivételével)

MAAGER VILNOS urnál Bècs, III. Heumarkt 3.

A gyógyulás bekövetkezik, a mint a jónak bizonyult gyógytápszer, a testhez juttatik.

Hoff János urnak

feltalálója s egyedüli előállitója a valódi malátakészitményeknek legtöbb európai uralkodó udvari szállitójának, cs kir. bizottsági tanácsos stb. stb. **Bécs, Graben, Bräunerstrasse 8 sz.**

Tisztelt uraságod! Ezennel kérem önt, sziveskednék nekem postafordultával az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségi söréből 11 palaczkot és 2 zacskó malátaczukorkákat küldeni. **Örömet szerez nekem az,** hogy tisztelt uraságodat értesithetem, **hogy az emlitett malátasör, s malátaczukorkák feleségem szenvedését enyhitik, éjjel pedig az alvást s a kivánatos nyugalmat teszik lehetségessé,** szóval a máig elért eredmény engem teljesen kielégit **és az elgyötört betegnek az ön malátatápszer készitményei igen nagy könnyebbülést szereznek.**

Nagykörös, 1885. aug. hó 15-én, **Garzó József,** földbirtokos.

Ő fensége az Oettingen Wallersteini fejedelem ezt irta. Emberi kötelesség, a szenvedőnek egy oly kitünő szer (Hoff János féle malátakivonat) megszerzését megkönnyiteni.

Táviratl sürgöny **Ő királyi fensége a Wales-i herczegtől. „Ő királyi fensége a Wales-i herczegnő számára az ön erősitő malátakivonatából azonnali szállitást kérek. (Udvari szállitól czim)**

Kegyteljes irata Ő királyi fensége Hohenzollern Károly Antal herczegnek a Bene merenti érdemjegy legkegyesebb adományozásánál. „Senkire sem illik jobban a Bene merenti felirat, mint önre a megérdemesültre.“

Megjegyzés. Valamenyi hirdetés malátakivonatokról utánzatok, mit ugy a betegeknek, mint az orvosnak kell tekintetbe venniök. A valódiság jeléül a Hoff János-féle malatakészitményeken a védjegynek (a feltalálónak Hoff Jánosnak arczképe s aláirása) kell lennie.

Meggyógyult betegnek leirását a használati utasitással együtt, kik mellbetegségből, testi gyengeségből, hämorrhoidal szenvedéstől meggyógyultak, mindenki ingyen megkapja.

Árak: Malátakivonati egészségi sör 1 palaczk 60 kr Budapestről elküldéssel: 11 üveg 5.20 frt, 28 üveg 16 frt. 58 üveg 32 frt Fél kilo maláta-csokoládé 1.2 frt 40 kr. II. Fél kiló 1 frt 60 kr. III. Fél kiló 1 frt. Nagyobb megrendeléseknél árleengedéssel **Malátaczukorkák** 1 zacskó 60 kr. 30 és 15 kr. Malátakivonat 1 üvegcse 1 frt 20 kr, kisebb 70 kr. Gyermektápmaláta liszt 1 frt. Egy maláta fürdő 80 és 50 krajczár. 2 frtnyi összegen alul nem szállittatik semmi.

Főraktárak: Csanak József, Rickl J. Zelmos, Geréby Füöp, Varga Lajos Debreczenben. A valódi Hoff-féle maláta egészség ser 60 kr. Debreczenben; továbbá Korányi Imre gyógytárában Nyiregyháza, és (Kiss Sámuel) Janki Antalnál N.-Váradon.

32.

Üzlethelyiség változtatás!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, miszerint az eddig kistemplom bazár-épület 2. szám alatt tennálló

FÉRFI-SZABÓ ÜZLETEMET

czegléd-utcza, Orbán-féle ház, Kardos és Bosznay urakkal szembe, helyeztem át.

Midőn ezt tudomásra juttatom, egyszersmind köszönetet mondok az eddig irányomban mutatott pártfogásért, — és kérem azt uj üzlethelyiségemben is számomra fentartani.

Üzletemet a jelen őszi és téli évadra a legelösmertebb gyárak kelméivel dusan és nagy választékban berendezve, bátor vagyok azt a t. közönség pártoló figyelmébe ajánlani, annak biztositása mellett. hogy főtörekvésem leend ezen tul is a bennem helyezett bizalmat szolid kiszolgálásom által megérdemelni.

Becses rendelményeiket kérve és elvárva, vagyok

tisztelettel

Székely János,
férfi-szabó.

Zárt ajánlati felhivás.

Greczkó Sándor csődtömegéhez leltározott illetve pótleltározott és a beszerzési áron alól 50 %-al összesen 2863 frt 8 krra becsült áruczikkek, jelesül: ruha-szövetek, kalmuk, barchette, flanell, karton, különféle kendők stb. továbbá 250 frtra becsült bolti felszerelések, végre egy 80 frtra becsült Wertheim cassa, választmányi határozat szerint zárt ajánlat utján való értékesitése rendeltetvén el, — felhivom annálfogva az ajánlattevőket, miszerint zárt ajánlataikat 320 frt bánatpénzzel ellátva f. évi November hó 11. d. u. 5 óráig alantirt tömeggondnokhoz, — hol egyszersmind a leltár és áruraktárt is megtekinthetik — adják be.

Megjegyeztetik, hogy az áruk és felszerelvényekre együttes vagy különkülön ajánlatok tehetők, továbbá hogy valamelyik ajánlat elfogadása esetén az áruraktár azonnal, a felszerelvények pedig csak az áruk értékesitése után veendők át és a vételár tömmeggondnok kezéhez fizetendő.

Sorger József,
csődtömeggondnok.

Mària-celli

GYOMOR-CSEPPEK,

jeles hatásu gyógyszer a gyomor minden bántalmai ellen,

felülmulhatatlan az étvágy-hiány, gyomorgyengeség, rosz szagu lehelet, szelek, savanyu felbüfögés, kólika, gyomorhurut, gyomorégés, hugyképződés, ulságos nyálkaképződés, sárgaság, undor és hányás, fájás (ha az a gyomorból ered), gyomorgörcs székszorulás, a gyomornak ulterheltsége étel és ital által, giliszta-, lép- és máj, betegség, aranyeres bántalmak ellen.

Egy üvegcse ára használat utasitással együtt 35 kr.

Kapható Debreczenben Dr. Rotschneck E., Göltl N és Tamássy B. urak gyógyszertaraiban, Hajdu-Szoboszlón Trocsányi Imre gyógyszertárában, Kis-Marján Gallasz Frigyes gyógysz., Barta Zoltán Kun-Szent-Márton, H.-Nánás Kovács Lajos gyógyszerész, valamint az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszertárában és kereskedésében.

Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben

Brady Karoly,
„Őrangyalhoz“ czimzett gyógyszertárában **Kremzierben, Morvaországban.**

KITÜNTETÉS SZEGED érdemérem mmel 1876.

KITÜNTETÉS SZÉKES-FEHÉRVÁR ezüstérem 1879.

KÖNYV- és KŐNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KŐNYOMDÁJA

DEBRECZEN, Főpiacz. Sz. NAGY KÁROLY ház.

Ajánlja magát mindenféle

KÖNYV- és KŐNYOMDAI-MUNKÁK

gyors és pontos elkészitésére; elvállal:

tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven, ét- bor- és árlapokat;

diszmüveket arany- ezüst és szinnyomatban; a törvénykezéshez megkivántató

ROVATOZOTT IVEKET;

diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászat köréhez tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, **a legjutányosabb árban** eszközöltetnek.

A papir gyári árban számittatik

HIRDETESEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő **›DEBRECZEN‹** cz. hirlapban **a legolcsóbban számitva közzé teszek.**

KUTASI IMRE.
könyv- és könyomda-tulajdonos.

KITÜNTETÉS LONDON

DISZOKLEVÉL 1871-ben.

DEBRECZENBEN, FŐPIACZ, SZ. NAGY KÁROLY ház.

Debreczen, 1885. nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.

Előfizetési árak:
Helyben és póstán küldve.
Egy évre . . . . 10 frt—kr.
Fél évre . . . . 5 „—„
Negyed évre . . 2 „50 „
Egyes szám 5 kr.
A lap szellemi részét illető minden közlemény főpiacz, Vecsey-ház földszin., a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.
Előfizetheti helyben
TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában s a postahivatalok utján.

A megszentelt

A közös hadsereg szerelési szükségletei ki rülbelől ötven millió fo szeget a többivel együt zönség készpénzül, mi kivetni az adót, hogy bakkancsot, te egy hus egy Werndl-puskát. Vi hozná magával az okoss ság, hogy most nem le tartozást leróni naturáli fejében lefizetett adóka adózók közül azok ke szükségletek előállitásá

Szeretnék ezt meg kik különben a közös nem perhorreskálják. jól van, mi fizetjük a k tünk, azt magyar iparos nak adjátok vissza, a élelmi szereket, ruházato litanának a hadseregnek mint az osztrák vállalko

Egy-két bátor embe már ezt az ›óhajtást‹ gos volna) a delegáczió Lajos báró kereskedelm idejében komolyodni kez magyar kilátások. De S nak épp ezért volt rövid mert az engedelmes kor denben értett egyet, me valamit lenditeni a mag állott zsoldjába az osztrá

Simonyi miniszterség lyamodtak és könyörögte sok, hogy a sok mill szállitásokból juttassanak Következetesen azt mond hadügyi miniszter, hogy versenyezbet a konzorczi

Az a megszentelt melylyel nem lehet verse konzorczium, mely éven not söpör be és mint ki dalmazott szállitója a h szetesen nagyszabásuan ugyannyira, hogy imponá ternek és közegeinek.

Hogy is ne imponál szövődnek közte és a ha rája között a folytonos kezés által. Csakhogy az lak nem szoktak előnyére pénztáraknak és semmifé privilegizált szállitók r több előnyt élveznek, mi tanak. Ezt tapasztalja ki ros és község, ez mutat állami gazdálkodásnál és versenyek sok milliót tak a közpénztáraknak.

De a közös hadügymi ezt elismerni és egyre a s zorczium érdekét védi. A ben a buzgalmában, hogy ben, máskép ki nem bujh sok kérdezősködései elől, gyar ipar versenyképessé nem is annyira az előállit magának a produkcziónak a magyar delegátusok szi hinni, hogy a magyar ip nak bakkancsot, nyerget nálni.

Hanem közbe jött a tás, melyen fényesen kitün fejlettsége. Az idén már a se merte azt mondani, hog képtelen a versenyre.

Hát mondott egyéb azzal, hogy béke idején födözni a hadsereg szüks vállalkozók és szállitási de gondolni kell a hábor tásra is, már pedig azok a nagyszabásulag berende